

LIBERTATEA

ABONAMENTUL: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” — 120 Lei pe an, 60 Lei pe 1/2 an, 30 Lei pe 1/4 de an. Pentru țărani, preoți, învățători și mici meseriași și mici negustori: „Libertatea” cu „Foaia Interesantă” și „Plugarul Luminat” 90 Lei pe an, 45 Lei pe jumătate de an. — Se pot abona și deosebit: „Libertatea” singură 60 Lei pe an, 30 Lei pe jumătate de an; „Foaia Interesantă” singură 30 Lei pe an, 15 Lei pe jumătate de an.

Pentru Iugoslavia și Cehoslovacia 150 Lei pe an. — Pentru America 200 Lei (1 dollar) pe an, trimiși prin cec de bancă foi la Orăștie.

Redacția în Orăștie (Trans.) | Foale pentru popor. | Director: Pr. IOAN MOȚA | Apare în fiecare Joi | Administrația în Orăștie (Trans.)

Inimile românești, — simt primejdia.

— Dela „Acțiunea Românească” —

Noua însoțire de oameni ce vreau binele neamului și al țării în măsura cea mai deplină, „Acțiunea Românească” a ținut Duminică a doua adunare a sa în Cluj, — fiind de față numărös public din toate straturile societății.

Adunarea a fost deschisă și condusă de dl profesor Ciortea, Rectorul Academiei Comerciale, care a arătat că se vor desbaté aci două întrebări mari: cea a nouăi legi administrative (pentru slujbele și slujbașii țării), și cea a străinilor cuibăriți în măsură tot mai îngrijitoare printre noi.

Di Dr. Valer Roman a spus că „Acțiunea Românească” e împotriva felului cum se plămnește noua lege, care se întemeiază pe dreptul de alegere, având orașele, satele și județele, să-și aleagă pe slujbașii lor și instanțele din jurul lor (consiliile comunale, primăriile, sfaturile județene și altele). „Acțiunea Românească”, îngrijorată cu drept cuvânt de fața ce o vor avea orașele din ținuturile alipite în România, dacă ele își vor alege în voia lor, de capul lor, reprezentanțele și derégătorii, vede în asta o primejdie a viitorului nostru românesc și în Ardeal, și în Bucovina, și în Basarabia. Ea cere ca noua lege să țină samă de cerințele naționale ale neamului nostru, ale statului nostru, și de aceea cere, ca noua lege să ne dea membri în reprezentanțe, jumătate aleși, jumătate numiți. Prin măsura aceea ne asigurăm viitorul și fața românească a conducerii orașelor. De nu, o să ne pară încă o sută de ani că suntem tot în Ungaria, în Austria ori Rusia!

Punct de vedere foarte drept și românesc!

Di Profesor Cătuneanu dela Universitatea din Cluj, spune, că atunci când vrem să încredințăm, prin noua lege, conducerea unor comune, unor orașe sau județe, unor slujbași, — trebuie să ne uităm că ce fel de oameni sunt ei din punct de vedere patriotic? Iar sub această lumină, noi azi n'am putea răzima pe „cetățenii” orașelor nou alipite, cuibare de Evrei, cari nu se dau cu noi deloc. Ca dovadă cetește scrisoarea unui Rabin din veacurile trecute, care chiar și atunci propovăduia învățăturile din „Protocoalele Șarlatanilor Sionului”, spunând că Evreii trebuie să lupte împotriva celorlalte popoare fără a alege în mijloace și fără nici o întrebare a inimii! Nu cumva pe mâna acestora ar vrea noua lege să dea conducerea

orașelor din Ardeal, Bucovina și Basarabia?

Di adv. Emil B. D. Vasiliu vorbește de primejdia ce tot crește a năvălirii streine, în deosebi evreești, peste noi. Se face acuși o numărare a locuitorilor țării. Cere ca aceea s'o facă creștini și patrioți adevărați, nu unul „Colescu”, care e de fapt japun „Kohl”, care a mai făcut numărare în vechiul Regat și care e sprijinitor streinilor!

Di Valer Pop a vorbit de frumseța temeliei naționale când e pusă ca fundament la ori-ce mișcare și lucrare de obște în țară. Cu astfel de temelie afli ușor deslegare și anume cea mai dreaptă deslegare, tuturor întrebărilor mari și nevoilor țării.

Toate vorbirile au plăcut foarte mult ascultătorilor, căci se simțea cum bate în ele inima curat românească care vrea binele neamului nostru în țara lui, în casa lui, mai presus de toate!

S'a trimis guvernului la București o telegramă, prin care arată aceste înalte dorințe patriotice ale adunării.

A plăcut foarte mult faptul, că Corul Episcopiei române ortodoxe, s'a dus și el la adunare, și după fiecare vorbire așa de caldă și românească, — cânta câte-o cântare patriotică infierbântând și mai mult inimile și înălțând sufletele spre cerul senin al Românilor neînduplecat.

ALEGĂTORI!

Trimiteți scrisori deputaților vostri.

Credem că cetitorii noștri au înfeles desăvârșit de bine, că aceea ce dorește „Acțiunea Românească” dela Cluj, lucru bun, cuminte și foarte românesc este!

De aceea iacă ce rugăm noi stăruitor pe cetitorii noștri:

Incepeți de pe acum, a trimite fiecare câte o scrisoare Deputatului cercului vostru, alta Senatorului, în care să-le cereți, ca la noua Lege Administrativă (pentru ocârmuirea comunelor și județelor) să voteze așa, ca în reprezentanțele comunale și orășenești, ca și la județ, membri să fie jumătate aleși și jumătate numiți de stăpânire! Arătați că așa cereți voi să voteze, așa fiind spre binele neamului nostru românesc

din țările alipite la România, numai așa fiind asigurată puterea stăpânirii noastre.

De o fac altfel, ne pun de nou sub picioarele streinilor în toate orașele, ba și în multe comune, a acestor țări nou alipite!

Scrisori de acest fel să trimiteți ca singuratici, sau 4—5—10 dintr'o uliță, sau când les oamenii de biserică, să fie poftiți a iscăli 20, 50—100 de inși pe o scrisoare, și să se trimită:

Dlui

N. N. Deputat (ori Senator)

București
la Parlament.

E destul atâta pe adresă. Și o puneți recomandat. Vestiți-ne și pe noi cari ați făcut-o și câți au iscălit.

Nu vă uitați că deputatul dvoastră e de alt partid. De ori-ce partid ar fi, să-i scrieți cum să voteze în treaba asta. Că lucrul acesta nu se face pentru un partid, ci pentru toate câte vor conduce țara. Azi fiind liberalii la putere, ei ar numi, poate, mai mulți de cei de-un partid cu ei, dar mâne venind Partidul Național, ori al dlui Iorga, ori cel Țărănesc, la putere, va numi din ai săi jumătatea aceea în reprezentanțe, care ea va fi hotărîtoare în trebile orașelor, județelor, comunelor. Așadar legea va fi pentru toți priincioasă, nu numai pentru un partid. Și mai presus de toate priincioasă nouă Românilor.

Frații din Bucovina și cei din Basarabia, faceți același lucru! Trimiteți scrisori deputaților vostri, că așa să voteze, cum arătăm noi mai sus, ca să fiți în Basarabia stăpâni voi Moldovenii, nu Rușii, Jidanii, Germanii și Bulgarli, în Bucovina voi Românii, nu Nemții, Rușenii și Jidanii.

De nu va fi așa, noi Românii din Ardeal, Banat, Bucovina și Basarabia, — ca și cei din orașele Moldovei năpădite de Jidani, — vom avea de trăit zile pline de umilire, rușinoase.

Din alte țări.

In Grecia

incurcătura nu e deloc mică. Luptele în Adunarea Națională sunt dîrze. Tot așa încolo în țară, prin fol și prin adunări. Mai ales că ies la iveală și știri, cari pân'aci nu se știau: Ci-că Venizelos nu mai vooște nici el Republica, căci vede că ar fi mai bine cu Tron și Rege în fruntea Țării... De aceea el nu s'a învot că Adunarea Națională să hotărască schimbarea

formei de ocârmuire a Țării, ci plebiscitul (întrebarea poporului) și numai dacă la cea întrebare 75% sau trei din patru părți, vor spune că vreau Republică. Atunci să se facă, dar dacă nu, — apoi să rămăe forma veche cu Regele în frunte. El știe ca 3 din 4 voturi nu pot fi pentru Republică.

Nu se știe prin câte zbuclumări va mai trece neliniștitul popor grecesc.

Și în Franța, tradări?

Din Paris se vestește că au fost arestați doi Ruși și un Francez pentru furt de planuri tainice pentru apărarea națională. Ei au furat planurile unui motor special de aeroplane, care numai Franța îl știe. Voiau să-l facă și ei Rușii, și prin Ruși să-l aibă Germanii, pretini azi Rușilor și dușmani pe veci ai Francezilor. Sunt puși la răcoare.

Unele — altele.

Dela pretenii Sîrbi — cetire...

Sârbii sunt un popor aspru, mândru pe vitejia sa în războaie și foarte necruțator cu celelalte popoare cu cari vine în ceva atingere. În vreme de pace ei, deși au pe „Valea Timocului” în Sârbia veche, aproape de jumătate de milion de Români, nu le-au dat nici cea mai mică puțință de a trăi și ei o viață românească macar în biserică. Și acolo a mers totul pe sârbește. Doar în casele lor vorbesc bieții oameni limba mamei lor. La sfârșitul războiului acestuia mare, ei cuprinsă Bănatul până la marginea Ardealului. Lugoju era sub poruncă sârbească, — căci la comeau la bogățiile fabricelor și minelor dela Reșița-Anira. Nu le păsa lor că pe acolo e mare de popor curat românesc. Lăcomnid la bogățiile pământului, voiau să pună stăpânire pe tot ținutul.

Impinși de Sfatul de pace pe pământul lăsat lor în Bănat, — trebuind să iasă din Timișoara, au desfăcut multe fabrici și le-au rărat cu ei în adâncul Sîrbiei, lăsând întreprinderile acelea în neputință de a lucra, până nu și or cumpăra de nou mașinăriile carate de Sîrbi.

Acum având să ne dea napoi 11 comune, între cari și orașelul Jambolia, — au pus la bir pe mulți ani înainte, pe locuitorii acelor comune, siliadu-i a le plăti atâta „dare”, cât să rămână oamenii calici. Jombolia are câteva fabrici de țiglă și alte fabrici. Bunii noștri vecini Sîrbi, ca să nu ne vie orașelul întreg, sănătos, au făcut să se desfacă mașinile cele mai prețioase și le-au dus în lăuntru Sîrbiei, — așa că noi primim un

oraș cu ruine de fabrici, nu cu fabrici.

Dar decât toate acestea lucru mai slab e, ce spun foile despre Spitalul din Jombolia. Ci-că Sîrbii au deșertat spitalul de bolnavi trimițându-l acasă, chiar și pe cei ce erau operați (cu rănile tălate) abia de 2-3 zile. Chiar câțiva nebuni ce stăteau sub cercetare în spital, au fost lăsați liberi, să meargă „acasă”. Iar după ce spitalul a rămas gol, ei au cărat din el toate mobilele și uneltele doftorești, așa că nouă ne trec tocmai păreții goi ai fostului spital...

Așa de buni „vecini” ni s'au făcut Sîrbii decând înțepșii dela Pacea din Paris, i-au lăsat să-și pună și ei un picior în Bănat. Până eram despărțiți de ei prin o apă mare ca Dunărea, sau cum era aci Tisa, — am trăit în pace cu ei. De aci încolo, Dumnezeu știe ce-o mai fi.

Un ochiu ne râde altul ne plânge!..

Ce adânc înțeles au și ce ade-vărate sunt frumoasele noastre povești din popor. Ce tălc minunat are povestea aceea cu împăratul, căruia un ochiu îl tot râdea, altul îl tot plângea!.. Ce zbucium gro-zav, ce ciocniri cumplite trebuie să se fi petrecut în sufletul lui, în care se bătea în cap norocul și bucuria cea mare pentru o izbândă a gândului și nădejilor sale, și nenorocul cumplit al altor așteptări și nădejdi ale lui...

Chiar așa bătae a ingerului alb al bucuriei, cu ingerul negru al durerii, e și în sufletele noastre, când privim și ne gândim și adâncim știrile foarte frumoase unele, foarte dureroase altele, ce ne vin din viața tinerimei noastre universitare.

De-oparte știri și arătări ce fac să ne râdă ochiul stâng, de alta altele ce fac să ne plângă ochiul drept!..

Iată și azi șiragul acestor fel de știri, până la un loc luminoase, albe, strălucitoare, — dela un loc încolo negre și lovindu-ne în suflet!

Știri ce ne bucură.

Din Pâncota (j. Arad) ne vine dela fratele meseriaș George Cuvinan suma de 225 Lei însoțită de o scrisoare, care spune:

„Subscrișii meseriași români din comuna Pâncota, dăruim această sumă pentru frații noștri studenți închiși la Văcărești, rugându-vă a li-o trimite însoțită dragostea noastră. Suma e adunată dela:

Teodor Brădean, 20 lei; George Cuvinan, 20 lei; Nicolae Drig, 20 lei; Octavian Crișan, stud., 20 lei; Ioan Bura, econom, 20 lei; Ignatie Ursulescu, not., 20 lei; Ioan Buda, 20 lei; Petru Boni, 20 lei; Pascu Cari, 5 lei; Teodor Stolan, 20 lei; Drăgălina Ioan, stud., 20 lei; Ioan Dehchean, 20 lei. — Total 225 Lei.

Preșim foarte mult acest dar, venit aproape întreg dela frații meseriași români din Pâncota, cari simt una cu studenții porniți la luptă națională. Darui și scrisoarea ne arată, că meseriașii noștri de acolo, departe de a se fi molipsit de „internațională” pe care o propoveduesc printre meseriașii orașelor, toți răii altor neamuri, tocmai pentru-că răul ni-l vreau, — a rămas străină de sufletul lor și ei simt tot așa de românește, ca și noi cari stăm în slujba luptei naționale. E și firesc să fie

așa. Doar cine e păscut mai rău de porodița evreiască, ca tocmai meseriașii și negustorii creștini? A sprijini ori-ce mișcare de înălțare a acestor răi din calea noastră, e datorință de întâia mână, pentru toți meseriașii noștri. Cei din Pâncota se dovedesc la locul lor!

Am mai trimis pentru studenții închiși la Văcărești:

Di Traian Mircea, comerciant în Doman (lângă Reșița) 560 Lei adunați de acolo. Lista cu numele dăruitorilor n'am primit-o încă. Indată ce ne va sosi, vom publica-o.

Di Lazar Caba din Șoimuș (în Sălaj) 50 Lei, scriind că i trimite: „Iubiților și braviilor noștri tineri în captivitate la Văcărești!”

Din Broșteni (județul Suceava) ne-au trimis: C. N. Gărgărescu 50 lei, Rozalia Fedinc, 40 lei, Olga Fedinc, 20 lei, Dumitru Fedinc, 40 lei, Vasile Ioachim, 50 lei, Vint. Livianu, 25 lei.

Din Utvin (jud. Timiș) ne-au trimis: Ștefan Carunta, 10 lei, Milente Carunta, 10 lei, Efta Mucin, 10 lei.

Din Zlatna: Aurel Ursica, 50 lei, Ioan Ursica, 50 lei.

Singuratici au trimis: dna preotessă Aneta Buta din Băcăinți, 50 lei, Nicolae Anca, faur, Micești, 25 lei, Iacob Cuzma, Doman, 15 lei, George Branea I. Teodor, Aluniș, 20 lei, Ioan Morescu, Secusigiu, 10 lei, Vasile Z. Bărbat, Uclă-de-sus, 10 lei, Damian Lobcz, Comloș-Băn., 20 lei, Mihail T. Mirea, Slobozia, 30 lei, George Lupușu, Cugir, 10 lei, Petru Susan I. Iosif, Certeșsup., 10 lei, Ioan Cozma, Bicalat, 10 lei, Ioan Crăciun, Dostat, 10 lei, Ioan Miclea Buteni, 10 lei, Ioan Tițica, Daneș, 5 lei, Traian Raica, Sănnicolas mare, 10 lei, Nicolae Boanca, calfă de mear din Oravița, 10 Lei, Iustin George Borlea din Șiria, 15 Lei; Marin Șerb din Gurabarza 10 Lei; Marincaș Teodor, Gurabarza (j. Brad) 5 Lei.

Suma din nr. trecut Lei 7503 —
Sumele de acum . . Lei 1150 —
De tot la „Libertatea” Lei 8653 —

Ciocnire în Timișoara.

În 10 Febr. Societatea evreiască sportivă „Kadima” a avut o petrecere cu joc. Câțiva studenți ingineri români, dela Politehnicul din Timișoara, au avut voe să meargă și ei să-și petreacă nițel la... balul jidovesc.

Dar evreii când au văzut că vine o ceată de Români, s'au împotrivit ca ei să între. Evreii au sărit la ei și i-au lovit și i-au împins afară, depărtându-l. A fost o încăierare cum se cade.

Ceialalți studenți români cari își petreceau în alt loc, aflând ce s'a întâmplat colegilor lor, au pornit în companie mare să învețe omenie pe Jidani, — dar poliția i-a oprit. Ei au putut sparge numai câteva ferești dela hotelul unde-și petreceau jidanii, — cari au înghețat de frică și a fost vai de petrecerea lor mai departe.

Unii din Jidani își încuragiau pe Jidănuțele speriate, spunând: „Ei, nu vedeți că viteji am fost?” I'am alungat noi chit colo pe Rumuni!.. Hai jucăm numai cu voce bună!”

Dar ei între ei, își ziceau, cu nasul plecat lung în jos: „Nu-i semn bun ahasta!.. Acum dat cu bolovanii numai în casa unde pitrecem, — dar să știi că tot așa vor da acești blestemați și hoși de Romuni, cu petri după noi și încolo în viață!”

„Estea nu semn bună!”

Ciocnire la București.

În 11 Februar studenții creștini dela Medicină din București, văzând că Jidanii au venit și ei în sala de secționare (de tălere spre

învățătură) pe cadavre creștine și nici un cadavru (trup mort) de Jidan nu este în sală, i-a alungat pe Jidani afară, cu încăerări! A doua zi tot așa, Evreii au venit, dar au fost dați afară de studenții creștini.

Știri cari ne dor.

La Chișinău, în Basarabia, studenții universitari creștini au voit să aranjeze un bal al lor, în scop de a întări mișcarea națională-creștină a studenților patrioțice române, — și prefectul poliției nu li-a dat voe a ținea balul, ca, vezi dta, să nu deie prilej la ciocniri cu Evreii!.. La câteva zile după respingerea cererii studenților creștini, au cerut studenții Evrei voe a da un „bal studentesc,” și lor poliția nu-mai decât le-a dat voe a-și ținea balul! Pentru-că are poliția în capul ei un Prefect cu numele Oprea, care e cu trup cu suflet al Jidanilor! În Chișinău din 150.000 de locuitor vre-o 80.000 sunt Jidani. Adecă atâta arau când a intrat România în Basarabia, azi vor fi mai mulți. Și atunci di Prefect de poliție, — are de ce să-i fie „drag” de atâta jidovime, că și aceea îi știe face „ochi dulci” ca să fie „bun” cu ea...

Vai de capul nostru!

Știre rea din București.

O știre la fel de dureroasă vine dela București. Statul susținea în București mai multe Cantine pentru studenți unde primeau hrană ieftină peste 2000 de studenți mai sărăcuți, din cei vre-o 8000 ce sunt. În anul trecut Ministrul Anghelescu a promis de-o sută de ori că va înmulți Căminurile (Casele de locuință) și Cantinele (unde li se dă mâncarea). Dar n'a făcut nici un cămin mai mult. Iar de vre-o 10 zile a dat de știre, că — nu mai poate da hrană decât la vre-o 800 studenți, iar 1200 vor fi sterși din listele celor ce primesc aceste mese ieftine!..

De ce? Pentru-că a avut la Cantine așa conducere „cinstită,” că făcând o cercetare, a aflat o pierdere de 1 milion și 700.000 Lei în anul trecut, — deși socoteala se făcuse la început bine și se daseră bani cât sa ajungă. Dar meșterii oameni de încredere cari au condus Cantinele, au scos „pierdere” de aproape 2 milioane, — și acum pentru asta guvernul pedesește pe studenții săraci, dându-i afară dela masă pe 1200 de inși!..

E așa de dureros acest lucru, încât nu știm ce să mai spunem asupra lui. Ii spune fiecăruia inima sa.

— Noroc, în această nenorocire, e, că se află în marea obște inimi mai simțitoare ca a guvernului, și ele au început să alerge întru ajutorarea tinerilor primejduiți. Ziarul „Universul” a deschis o listă de subscris ajutoare pentru studenții ce rămân fără masa ce o aveau la cantine. Și cetitorii săi trimis sume frumoase, 1000, 2000, 5000, alții 100, 200, 500, — și a adunat „Universul” într'o săptămână vre-o 120.000 Lei. „Banca Națională” a României a dat singură 500.000 Lei, „Ministeriul Sănătății Publice” 100.000, — și ajutoare vin meru din țară. Așa e nădejde a putea ajuta pe acei tineri din bunăvoința marel obște, — dacă guvernul crede că nu mai poate da, necum ce a tot promis, dar nici ce a dat în trecut pentru studenți.

— Auzim că și noul Prefect Gritta, dela Cluj, despre care pân' aci se spuneau numai știri

frumoase, că e aspru cu streinii cel răsturnători ai bunei rânduieli din stat, — la Cluj s'a pus cu găbaclul după studenți, voind să „supuie” cu ori-ce preș...

Pentru aceste știri ride ochii stîng al Jidanilor, dar plânge ochii drept al nostru!..

Cum se poartă cu noi streinii — dacă-s lăsați așa domol.

La început, când România a intrat cu sabia în mână în Ardeal, în Basarabia, Bucovina, — streinii stăteau smirna, cuvîncioși, în fața noștrii Domn al țării. Dar de când „puterea” a trecut în mâinile „civililor” și sabia s'a pus în teacă și biciul cu cele 25 s'a pus în cuiu, — o, căt umiliri am trăit și mai trăim!.. Streinii ne socot „neam de jos”, de care nu trebuie să țină ei samă, și-și fac de cap față de noi, — cam pentru slăbiciunea noastră.

O astfel de bătae de joc a fost de pildă, ce scot foile la iveală, ce s'a făcut în Basarabia de cătră Rușii cu Scolile sub stăpânirea românească. Ei aveau de sub Ruși așa zise „Școli particulare,” ținute de de stat, ci de vre-o societate ori de un om chiar. Guvernul rusesc însă controla (cerceta) aspru examenele acestor Școli și elevii nu putea trece din școală dacă inspectorul statului afla că el e slăb pregătit. Inspectorul era totuși!

Sub Români acele Școli au spus că la examen profesorii din comisia de examinare au vot la darea calculului și inspectorul statului român are și el numai un vot, ca și un profesor. Și noli stăpâni, românii Basarabeni, deprinși a sta cam după ușă în fața Rușilor, s'au mulțumit și cu atât!.. Urmarea? Profesorii ruși și evrei dădeau Atestate (Certificate) bune la câți nevoiași toși din neamul lor, și-i treceau ca bun de mers — la Universitate!

Bine înțeles „tinerii” cari ne știau nimic și totuși ajungeau la Certificate că ar fi sfinși învățăturei Liceului, erau streinii de-al lor cari știau ce trebuie să aibă dacă n'au știință, pentru a ajunge totuși și ei la certificată de învățăți.

Cu certificatele acelea câștigate așa, le eră însă frică să vie la Universitățile românești din țară, că aci îi cunoșteau îndată ce plătesc, ci se duceau în străinătate, crezând că acolo nu-i ia nime în samă și se trezesc și ei „domni” cu carte, cu „Universitate”!.. Mai fabricau și peacolo ceva atestate mincinoase și veneau în țară și își cereau scaun în rînd cu învățații țării, ba încă scaune de frunte, că ei au, mi-te, atestate!.. din străinătate!

Și atâta cutezanță își luaseră de a se duce cu astfel de Certificate în străinătate, — încât la Universitatea din Grenoble, profesorii au aflat printre „studenții” veniți din România, pe unul care abia își știa scrie numele, abia știa ceti ca un băiat de pe clasele primare (elementare)!

Firește, pentru asta hula a căzut asupra României, că ce țară e aceea, în care astfel de dobitoaci capătă certificată de trecut la Universitate?!..

Abia acum guvernul vine cu o lege prin care pune mână în chioșcolilor „particulare”, caiburi de răutăți ale streinilor, și le va aduce la supunere.

*

Avem și domă întâmplări mult

grăitoare de aici din Ardealul nostru, întâmplări petrecute înainte cu câteva săptămâni, — cari și ele dovedesc același dispreț jignitor al străinilor față de noi. Iată-le:

Întâmplarea dela Orade.

Filind de curând numit la Oradea Prefect nou, dl Dr. Nicolae Popovici, la așezarea lui sărbătorească în scaun, au venit Capii tuturor bisericilor și derégătorilor și ai Armatei, să-l salute ca pe conducătorul județului și al orașului. După ce au vorbit toți capii religioșilor, a venit la rând și rabinul (popa jidovesc) Dr. Fuchs. Acesta s'a aratat, în vorbirea sărbătorească, foarte aprins împotriva stăpânirii românești, că de ce aceea ceré dela copiii de jidov ce umblă la școlile statului, să scrie, să desemneze și să învețe Sâmbăta, care e Dumineca lor! Ci-că acesta e un lucru, pe care ei nu-l pot primi și la care — nu se vor supune! Prefectul cel nou să ceară guvernului să schimbe acest lucru (Adecă: profesorii dela Liceele statului, să fină cu copiii de jidov lecțiile de Sâmbăta alt-când, ori-când, poate Dumineca!). Să aibă puil de jidov zi de odihnă Sâmbăta, și profesorii să nu-și aibă Dumineca lor, ci să-i slujească pe dumnéilor)...

Alta și mai bună. Jidanii au în Oradea-Mare un Liceu jidovesc (de toate au 4 în țară). Capii acestui Liceu au hotărât că — nu se supun ordinului (poroncei) venite dela București de a învăța în Liceul lor și limba românească!

Foarte frumoși! Învață ungurește, învață jidovește, învață și limba germană, și franceză, ba și engleză, — toate limbi a unor țări streine, — numai limba românească, care e limba statului în care ei trăesc (da cum trăesc!), aceea nu vreau s'o primească în Școala lor cea din Țara Românească!

Ne-mai pomenită bătae de joc de statul nostru și de legea noastră! Dar bine fac. Poate prin astfel de palme ce ne dau, vor trezi din ținuta lor cea peste măsură de „ingăduitoare”, pe conducătorii dela București.

NOUȚĂȚI

„Teatrul Popular” dela București, joacă mâine, Vineri în 15 Februarie seara, la Orăștie, piesa „Fatalitate învinșă” de N. Iorga, dramă în 3 acte, — și comedia: „Incidental dela 7 Aprilie”.

— Iar pe Sâmbătă seara artistul Simicel anunță Concert de Mandolină în sala Casinei Române, — premurgând o Conferință.

Ambele norocoase prilejuri pentru public de a gusta 2 seri pline de artă.

Se vând doi boi de ai Măntăneșilor militare din Orăștie la 15 Febr., prin licitație publică în târgul de vite.

În Fortul Rudeni din brăul de întărituri din jurul Bucureștilor, iar a fost o explozie (aprindere) în 9 Februarie. Au luat foc câteva lăzi cu „fulminant de mercur” duse de niște femei prea aproape de foc, și au omorât într-o clipă pe cei din jurul lor, 7 înși.

Ciuma, fioroasa boală, s'a ivit la Varna, oraș bulgăresc pe țărmul Mării Negre.

Procesul studenților închiși la Văcărești, după cele mai nouă știri, va avea loc în 15—25 Martie.

În Zlatna o ceată de școlari dela școala primară de stat a umblat la Crăciun cu Colinda, adunând în folosul fondului „Cantinei Școlare”. Număroșii fruntași cercețați cu colinda, au daruit câte 100, 50, 40, 20 Lei, și au adunat drăgălașii colindători 1345 Lei pentru numitul Fond. Direcțiunea școlii aduce mulțumiri dăruitorilor.

Scumpirea la poștă. Afară de scumpirea timbrului de ajutor, arătată de noi în numărul trecut, — s'au mai scumpit taxele (plata) la următoarele:

Pe pachete, telegrame, cereri de telefon, avize de sosire, se pune câte 50 bani timbru de ajutor (în loc de 25 de pân'acum).

Pe cărțile de socoteli a băncilor, a negustorilor, a ori-ce întreprindere ce poartă cărți de socoteli, — pe fiecare foaie a cărții se lipește 50 bani timbru de ajutor (în loc de 25 de pân'aci).

Plata pachetelor postale rămâne cea de pân'acum pentru pachete ce merg în lăuntru județului și în județele vecine cu cel din care se trimite pachetul, — pentru județele celelalte, s'a urcat taxa de poștă dela 3 Lei la 5 Lei de kilogram.

Pe chitanțe (cvitanții) mai mari de 5 Lei, se pune timbru de ajutor de 50 bani (în loc de 25 de pân'aci).

— Atragem luarea aminte a tinerilor cu calificăție de notari, asupra postului de notar din Vaidei I. Orăștie), care e a se întregi, fiind un post bun.

Rectificare. În numărul trecut publicăm anunțul unei „Școli Profesionale” deschise de nou în Orăștie, — am pus, din greșală, în capul știrii, că e „Dela Școala Medic de fete”. Ni-se trimisese în lipsa redactorului și, în graba muncii, crezând că e vorba de Cursul Profesional al Școlii Medicilor de fete, i-s'a dat titlul greșit. Îndreptăm prin asta, vestind, că acea Școală e întreprindere cu totul particulară, cu care Școala Medic de fete nu are nici o legătură.

„Calendarul Național” pe 1924 mai avem. Cu 7 Lei exemplarul. Cel-ce ia 6 sau mai multe, le capătă cu 6 Lei. Să pună pe deasupra 2 Lei taxa de recomandare.

Societatea de lectură „Mihail Eminescu” a elevilor dela liceul „Aurel Vlaicu” din Orăștie, — invită la Petrecerea cu dans ce se va ținea Sâmbătă, în 23 Februarie 1924, în sala de teatru a hot. „Central” din Orăștie. Inceputul la ora 9 sara. Venitul curat e destinat pentru ajutorarea elevilor săraci dela Liceu.

Din durerile orașelor mari. Doi foști slujbași ai Poștelor din București, trecuți la penzie cu o penzie amărâtă, fuseseră iară primiți ca diurniști (cu ziua) la Posta din București, de mai lucrau și ei ce puteau și le mai venea ceva peste bruma de penzie. Dar la Anul nou ștergându-se din bugetul poștei din București plățile pentru astfel de ajutoare (diurniști), cei doi bătrâni au rămas cu penzia, din care abia de le ajungea pentru gură, — de plătit o casă, un cuartir, nici poveste.

Într-o zi un om de serviciu intrând în pivnițele poștei, a găsit pe cei doi nenorociți zăcând pe

niște lăzi, unde-și făcuseră culcuș, — că în pivniți, vezi, iarna nu e așa de frig ca în casele de afară. Ei erau bolnavi și spuneau că n'au ieșit de mult de-acolo, fiind nepuțințioși și slăbiți de lipsă și boală...

Din minunile iernii grele. În București văzurăm minunea că zăpada înghețată de pe o casă înaltă, căzând o bucată mare de pe coperiș, — a omorât o femeie și un băiat ce trecea pe acolo chiar în aceea clipă de nenoroc, iar la alți doi sloiul greu le-a rupt mâna.

— În Cehoslovacia s'a văzut zilele trecute ceva și mai grozav. De pe coastele unui deal înalt pe care se prinsese zăpada peste un metru de groasă, într-o zi mai moale s'a slobozit toată masa (grămada) de zăpadă, lunecând repede în jos. La poalele dealului, lipit de el, era un sat, cu țărani. Patru case au fost de tot coperite de uriașul val de zăpadă, care pe când a ajuns jos era un munte întreg de zăpadă! Casele s'au dărâmat, îngropând de vii sub ele pe cei ce se aflau întrânsele.

Dar și câteva case vecine, mai depărțoate, au suferit stricăciuni.

Îndată s'au pornit lucrările de desgrupare. Tot satul a sărit cu lopeți, cu sepe, cu roabe și cărau zăpada. Dar totul era prea târziu. Din mormântul de zăpadă și de sub ruinele caselor, au scos 18 oameni morți, și toate vitele lor de curte și de grajd, — iar pe 4 i-au aflat încă vii, greu răniți, cari își văzuseră moartea cu ochii, doar că aceea n'ajunsesse a-i strânge și pe ei de gât...

Pentru „Aurel Vlaicu”

La Apelul pentru baterea unei plăci comemorative și ridicării unei pietri de aducere-aminte regretatului Aurel Vlaicu, au binevoit a mai contribui următorii:

„Asociația pentru cultura și lit. pop. rom. Sibiu, 500 Lei; Dir. lic. „A. V.” dl Ar. Demian, 200 Lei; Dl I. Inișca, ca rescumpărare pentru anunțuri de căsătorie, 100 Lei; Dl G. Balosu, Dl Dumitru Martin, Dl Petru Androne, Dl Brutus Brașșai, Dl Simion Ștef, câte 100 Lei; Dl Nicolae Borza, 60 Lei; Dl Nicolae Opincar, Dl Simion Brudar, Dl Ioan Lupan, Dl Antonie Balomiri, câte 50 Lei; Dl Petru Grofu, 10 Lei; Dl Petru Sponsor 20 Lei, Intratele de 1 Dec. 7132 Lei. Total: 8772 Lei. Intrate vechi: 3457'80 Suma totală: 12,229'80.

Se aduce tuturor mulțumită și pe această cale.

Orăștie la 20/I. 1924.

Samoilă Ciomas.

AVIZ! Expozitura Orăștie a Casei cercușe pentru asigurări sociale aduce la cunoștința patronilor din Orăștie, — că de aici înainte portărelel va ismanua numai

Farmacia Vlad

din Orăștie, Piața Prințul Carol (lângă Liceul A. Vlaicu), condusă azi de proprietarul însuși, Virgil Vlad, — atrage luarea aminte a onoratului public din loc și jur asupra faptului, că s'a arangeat de nou, complet, fiind bogat înzestrată în afară de articli de farmacie (apotecă), și cu tot felul de pansamente (de legat), cu parfumerie, articli de gumă, săpunuri fine, etc.

(992) 9—30

Dentist Dr. S. Seidner da consultații în ORĂȘTIE, Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj, deasupra prăvăliei Ioan Rob). — Plombe. — Scoatere de dinți, fără dureri. — Regulare de dinți. Punere de danturi. (1036) 8—16

tablourile de plată, iar plata cotizațiilor de ori-ce fel, se face numai la biroul Expozitiei în Str. Prințul Carol (Dealului, Berggase, Hegyutca) Nr 21.

Dr. IOAN SOLOMON,

medic în Orăștie

vizitează zilnic între orele 8 și 10 înainte de amiază și 2—3 după prânz, acasă în strada Dr. Vlad (Apei) No. 2—4. (1069) 3—8

Arendarea Cantinei din casarma din Orăștie, se da prin licitație publică verbală în 10 Martie 1924 la ora 10 a. m., pe timp de 5 ani. Se primesc și oferte în scris, până la ora de începere a licitației. (1097) 1—1

Condițiunile pot vedea la Administrația Cazarmărilor Garnizoanei.

PRETURA PLASEI ORĂȘTIE

Nr. 211—1924 adm.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de notar comunal în Vaidei, deventit vacant prin transferare, public concurs.

Rătrbușunile sunt cele prevăzute în lege și ordonanțele în vigoare.

În consecință sunt invitați toți cei ce doresc a ocupa acest post, să-și înainteze cererea completată și însoțită de actele prevăzute la art. de lege XX din anul 1900, la oficiul pretorial din Orăștie până la data de 15 Martie 1924.

Orăștie, la 10 Februarie 1924. (1101) 1-2 Damian, primpretor.

Notariatul comunal Balomir.

Nr. 114/924.

Publicare.

Primăria comunei Balomir, dă în arândă dreptul de adunat vamă la moara comunală numită din sus, cu 2 pietri, pe timp de 1 an și 9 luni, adecă dela 1 Aprilie 1924 până în 31 Decembrie 1925 prin licitație publică orală și cu oferte închise, care se va ținea în 28 Februarie 1924 la 10 ore la casa comunală.

Prețul de strigare e 25.000 Lei.

Doritorii de a licita au a depune 10% vadiu, sau în bani gata sau în hârtii de valoare acceptabile.

Ofertele închise se primesc înainte de începerea licitației orale.

Condițiunile detaliate se pot vedea în oficiul notarial în orele oficioase.

Balomir la 12 Febr. 1924.

George Borșa Avram Balomiri primar. notar.

(1108) 1—2

CONVOCARÉ

Domnii acționari a-i Institutului de credit și economii „VULTURUL” societate pe acți în Tășnad, se invită prin aceasta conform §-ului 17 din statute la

XV-a adunare generală ordinară

care se va ține în Tășnad la 1 Martie 1924 ora 9 a. m., în localul Institutului.

ORDINEA DE ZI:

1. Deschiderea adunării.
 2. Numirea alor 2 notari, 3 scrutinători și 2 membri pentru verificarea procesului verbal.
 3. Raportul consiliului de administrație, al comitetului de cenzori și prezentarea bilanțului pe anul 1923.
 4. Darea absoluturului consiliului de administrație și comitetului de cenzori pe anul 1923.
 5. Distribuția profitului net.
 6. Urcarea capitalului societar la 1,000,000 Lei prin întrebuințarea sumei de 500,000 Lei din fondul de rezervă.
 7. Modificarea §§-lor 5, 31, 37, 52 și 96 din statute.
 8. Înființarea „fondului creațiilor dubloase” și întrebuințarea fondului de pensuni 33.076 Lei 2 bani, pentru acest fond.
 9. Înființarea unui fond pentru zidirea „Casei Naționale Vulturul” în Tășnad, și întrebuințarea fondului de binefacere și cultural deja existent de 13.709 Lei 52 bani spre acest scop.
 10. Satorirea jetoanelor și speselor de călătorie pentru membrii din consiliul de administrație și comitetul de cenzori.
 11. Alegerea alor 4 membri în consiliul de administrație în locul domnilor Dr. A. Aciu, V. Oros, G. Filep și V. Pustai pe timp de 6 ani.
 12. Alegerea unui membru în comitetul de cenzori în locul doului A. Baliban pe timp de 2 ani.
- Tășnad, la 26 Ianuarie 1924.

Consiliul de Administrație.

ACTIVE

Bilanț cu 31 Decembrie 1923.

PASIVE

ACTIVE		PASIVE	
	Lei b.		Lei b.
Casa	267.442'42	Capital societar	500.000'—
Credite:		Foduri:	
Cambii scontate		Fond de rezervă.	330.795'37
cambii de portofoliu	2.935.385'—	pensuni	16.303'—
ipotecare	130.948'50	cultural	7.000'—
Imprumuturi ipotecare	43.605'50	Depuneri spre fructificare	4.186.179'40
în cont curent	2.960.980'29	Reescont	1.488.270'—
Efecte	375.300'—	Dividendă neridicată	12.171'25
Participațiuni	300.000'—	Depozite de cassa	73.940'36
Mobilier	12.500'—	Scontul anului 1924	90.108'—
Realități	10.000'—	Venit net	355.476'08
Diverse avansuri	24.081'75		
	7.060.243'46		7.060.243'46

DEBIT

Cont de pierdere și profit cu 31 Decembrie 1923.

CREDIT

DEBIT		CREDIT	
	Lei b.		Lei b.
Interese:		Interese:	
la depuneri	319.008'36	după cambii de portofoliu	341.101'04
reesccont	195.593'47	ipotecare	24.535'—
Spese de administr., porto, salare, jetoane etc.	107.725'05	imprumut ipotecare	3.099'—
Chirie	12.000'—	de cont-curent	281.916'18
Dare	34.852'45	efecte	10.533'76
Amortizări	21.393'19	Provizii	339.395'62
Profit net	355.476'98	Venit după participațiuni	45.468'—
	1.046.048'60		1.046.048'60

Tășnad, la 31 Decembrie 1923.

Pentru conformitate:

Domiflan Cupșa, m. p. dir. executiv.

Iosif Pinteș, m. p. contabil-autorizat.

COSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

Dr. Coriolan Steer, m. p. președinte. Oros Vasile, m. p. George Filep, m. p. Ioan Filep, m. p.
Dr. Aurel Lazar, m. p. Vasile Pustai, m. p.

Revăzut și aflat în consonanță cu registrele.

Vasile Păcașiu, m. p. președinte. Antoniu Bălișan, m. p. Georghe Nichita, m. p.
(1096) 1—1

Nicolae Munthiu, m. p. expert-contabil și revizor expert al „Solidarității”.

Tusa, Răgușala, Catar de țevile răsufării se vindecă

prin întrebuințarea celui mai nou și modern mijloc:

Siromalt

Farmacile. Cereți expres: „SIROMALT”. Prețul 50 Lei sticla.

care vindecă catarul de plămâni și tuberculoza de plămâni. Probat și introdus la Clinice. — Se capătă în toate

De vânzare UN MOTOR DE BENZINĂ de 6—7 PH, în stare bună, pus pe căruș și cu ferestru circular, — și o batoză fabricată la Szombathely de 720 mm., cu curățitor dublu și alegător, — în Orăștie, str. Biserica veche Nr. 11. (1092) 2—2

VITE DE VIE ALTOITĂ

Nimeni să nu cumpere altoi până nu va cere catalogul nostru bogat, cu varietățile (soiurile) pentru toată regiunea României întregite. La cerere trimitem Catalog gratis.

FRAȚII BUTARIU

pepinieră de vite altoite și proprietari de vie în podgoria Aradului Ghioce, județ Arad.

Feriți-vă de samsarii! (1098) 1—8

Casă de vânzare

în Orăștie, strada Fabricii Nr. 3, stând din 4 odăi și o prăvălie, curte, șopron, cochină, lemnărie, grădiniță, etc. Se vinde din mână liberă. Proprietarul în casă. (1106) 1—2

Casă de vânzare (1100) 1-1

stând din 5 camere (odăi) mari, o pivniță și un șopron mare și un grajd pentru zece vite, curte și grădiniță de un jugăr, — se vând din mână liberă. A se întreba în Orăștie. Str. Mihai Viteazu Nr. 48.

Casă de vânzare

în Orăștie str. Fabricii Nr. 49, are șură, grădiniță, pivniță, — apoi o Mașină de îmblătit fabricată de Hoffer-Schrentz, 1000 mm., motorul de 10 P. H. — e de vânzare la:

Bela Rapolti,

(1103) 1—3 în Orăștie (în piață).

AVIZ! Doritorii de a cumpăra un arangement de brutărie și prăvălie, să se adreseze d-ului Romulus Gavrila, măiestru brutar în Simeria (județ Hunedoara), sau proprietarului brutăriei care o va închiria, dacă nu se vinde. (1105) 1—1

Casă de vânzare.

având licență de crâșmă și prăvălie și locuință, — e de vânzare în Orăștie str. Fabricii 25. — Informații la:

George Steica

(1093) 1—3 Str. Mihai Viteazu 44.

Vier de 7 luni, rasa „Baana”, brezdat peste umeri, — e de vânzare la subscrisul:

Melintea Todran

1— Plan de jos p. Sebeșul-săsc.

2 învățacei pentru buna meserie de coșocar, se primesc îndată la

N. Opincariu,

măiestru coșocar în Orăștie (1093) 2 2 (Str. Romoșelului).

Pretura plasei Orăștie.

No. 116/1924. adm.

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de notar cercual în Turdaș, devenit vacant prin deces — public concurs. Atribuțiunile sunt cele prevăzute în lege și ordonanțele în vigoare.

În consecință sunt invitați toți cei ce doresc a ocupa acest post, să-și înainteze cererea completată și însoțită de actele prevăzute la art. de lege XX 1900, la oficiul pretorial din Orăștie până la data de 1 Martie 1924.

Orăștie, 22 Ianuarie 1924. (1079) 2—2 Dămiian, pr. mprezor.

STRĂMUTARE DE ATELIER!

Subsemnatul cu onoare aduc la cunoștința onoratului public din loc și jur, că mi-am strămutat ATELIERUL DE CROITORIE din Piața mică în Piața „Ardeleană” în edificiul Institutului de credit și economii „Ardeleană”, unde primesc comenzi și pregătesc tot felul de costume pentru domni, ca și țărănești, — apoi: uniforme pentru armată și școli. Toate cu prețurile cele mai moderate. Rugând sprigul onor. public și pe mai departe, — semnez cu stimă NICOLAE MOISE, croitor în Orăștie, edificiul băncii „Ardeleană”.

(1089) 2—6

(1078) 3—4